

פרשת נח - הקשת

אחרי שנח יצא מהתיבה הבטיח הקב"ה שלא יהיה יותר מבול. כדי לחזק את הברית נתן הקב"ה את הקשת כאות: "את קשתי נתתי בענן, והייתה לאות ברית ביני ובין הארץ" (ט יג).

שאלו המפרשים האם יש משהו מיוחד בקשת שיש בה להזכיר שלא יהיה יותר מבול?

לדעת הרמב"ן שניים שקיבלו על עצמם איזו שהיא התחייבות, לוקחים דבר שיזכיר להם את התחייבות שקיבלו על עצמם, ואין משמעות לדבר שנבחר.

שתי ראיות לכך:

ראיה ראשונה גל האבנים שהיה לאות בין יעקב ללבן לחיזוק התנאי בניהם שיעקב ידאג לבנותיו של לבן, ושכל אחד לא יעבור לתחומו של השני, ואין שום משמעות לאבנים שבגלעד לתנאי שעשו בניהם. (לא מה - נב)

ראיה שניה מהברית שכרתו אברהם ואבימלך (כא כז - ל), אברהם נתן לאבימלך שבע כבשות שיהיו ראיה לכך שהבאר שנחפרה שייכת לאברהם, וגם כאן אין שום משמעות לכבשים לתוכן הברית.

לכן אומר הרמב"ן שאין לחפש שום משמעות מדוע דווקא הקשת נבחרה לשמש כאות הברית.

ובכל זאת הרמב"ן מוצא סמל בצורת הקשת לתוכן הברית שבין הקב"ה לעולם שלא יהיה יותר מבול.

צורת הקשת מורה שאין הקב"ה רוצה להילחם בנו, שהרי הקשת מכוונת מהארץ כלפי השמים, ודרכם של הנלחמים שכשרוצים להראות שפניהם לשלום שהם הופכים את כלי הנשק כנגדם, ועוד שאין בקשת את היתר, שהוא החוט שאתו יורים את החץ, אם כן הקשת ההפוכה ללא היתר מסמלת שלום בין הקב"ה לעולם.

בספר עיוני פרשה מבואר שהקשת רומזת לקב"ה כמו שנאמר בספר יחזקאל: "כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם, כן מראה הנוגה סביב, הוא מראה כבוד ה'" (א כח).

ונאמר בזוהר לשמות (טו) כל המסתכל בקשת כמי שהסתכל בשכינה.

לכן נפסק בשולחן ערוך (אורח חיים סימן רכט סעיף א) שאסור להסתכל הרבה זמן בקשת.

וכתב שם המשנה ברורה (ס"ק ה) שהמסתכל בקשת הרבה זמן, יפגעו עיניו ולכן יסתכל על הקשת ומיד יברך את הברכה על ראיית הקשת.

מכיוון שהקשת היא אות ברית שלא יחרב העולם, אם יש צדיק גמור בדור שבזכותו העולם קיים לא צריך את האות של הקשת.

אמרו רבותינו שבזמננו של רבי שמעון בר יוחאי ורבי יהושע בן לוי שהיו צדיקים גמורים לא נראתה הקשת. (בראשית רבה לה ב, כתובות עז:)

הרואה את הקשת מברך: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם זוכר הברית ונאמן בבריתו וקיים במאמרו".